

Ще одна з роду Болейн

Про книгу

Вона не обирала свій шлях. Родина підштовхнула її стати коханкою короля Генріха VIII, сподіваючись на народження байстрюка-наступника. Тоді Марія Болейн принесла в жертву своє тіло, та не душу. Цей союз мав зміцнити вплив і становище спраглих влади Болейнів. Проте Марія не єдина представниця роду. Рідна сестра Анна починає плести проти неї інтриги, жадаючи відвернути увагу короля на себе. Дві сестри зйдуться в герці. Хто з них здобуде корону, а хто так і залишиться навіки просто ще однією з роду Болейн?

ФІЛІППА ГРЕГОРІ

ЩЕ ОДНА
З РОДУ БОЛЕЙН

*Кохання перетворить
сестер на ворогів*

PHILIPPA GREGORY

THE OTHER
BOLEYN GIRL

A Novel

ФІЛІППА ГРЕГОРІ

ЩЕ ОДНА
З РОДУ БОЛЕЙН

Роман

Переклад з англійської Ірини Шагової

ХАРКІВ **КЛУБ**
2021 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

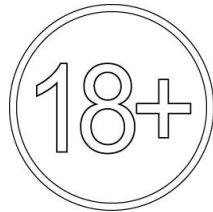

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-8792-1 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Originally published in the English language by HarperCollins Publishers Ltd. under the title A Family Secret

Перекладено за виданням: Gregory Ph. The Other Boleyn Girl : A Novel / Philippa Gregory. — London : HarperCollins Publishers, 2017. — 544 p.

Дизайнер обкладинки *Анастасія Попова*

Грегори Ф.

Г79 Ще одна з роду Болейн : роман / Філіппа Грегори ; пер. з англ. І. Шагової. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 640 с.

ISBN 978-617-12-8637-5
ISBN 978-0-00-651400-8 (англ.)

Вона не обирала свій шлях. Родина підштовхнула її стати коханкою короля Генріха VIII, сподіваючись на народження байстрюка-наступника. Тоді Марія Болейн принесла в жертву своє тіло, та не душу. Цей союз мав зміцнити вплив і становище спраглих до влади

Болейнів. Однак Марія не єдина представниця роду. Рідна сестра Анна починає плести проти неї інтриги, жадаючи відвернути увагу короля на себе. Дві сестри зійдуться в герці. Хто з них здобуде корону, а хто так і залишиться навіки просто ще однією з роду Болейн?

УДК 821.111

© Philippa Gregory, 2002

© Depositphotos.com / Elina, AntonMatyukha, обкладинка, 2021

© Hemigo Ltd, видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

Для Ентоні

Весна 1521 року

Я чула глухий барабанний дріб. Але перед очима був лише зашнурований ліф якоїсь дами, що стояла попереду й затуляла собою ешафот. Уже понад рік я мешкала при дворі й відвідала сотні свят, але такого ще не бачила.

Відтак я відступила на крок, витягнула шию і нарешті розгледіла, як засуджений, у супроводі священника, повільно суне від Тауера в бік галявини, де на дерев'яному помості, в самому центрі, стояв у сорочці й чорному каптурі кат, який вже спорудив для нього плаху. Дійство більше скидалося на виставу, ніж справжню страту, і я спостерігала за ним так, наче йшлося про одну зі звичних при дворі забав. Король сидів на троні й ніби блукав думками деінде: ймовірно, обмірковував слова помилування. Позаду нього стояв Вільям Кері, мій чоловік, з яким ми побралися рік тому, а також Джордж, мій брат, і сер Томас Болейн, наш батько — всі сумні. Я підібгала пальці ніг у шовкових туфлях і побажала, щоб король поквапився зі звільненням від кари, аби всі ми змогли поснідати якнайшвидше. Мені минуло лише тринадцять років, і я завжди була голодною.

На далекому помості герцог Бакінгемський скинув теплий плащ. Він доводився мені близьким родичем, тож я могла називати його дядьком. Герцог був на моєму весіллі й подарував позолочений браслет. Батько казав, що дядько часто ображав суверена: його жилами текла королівська кров, він оточив себе надто великою кількістю озброєних людей, що непокоїло короля, який досі не надто впевнено почувався на троні, а найгірше — дядько нібито одного разу сказав: у короля немає ані сина, ані спадкоємця, не щастить йому, тож так і помре, либонь, не залишивши жодного нащадка.

Такі думки навряд чи слід озвучувати. Король, двір й уся країна знали, що в королеви мусить народитися син, і то незабаром. А вважати інакше означало зробити перший крок у бік дерев'яних сходів, що провадили до ешафота, на який тепер мій дядько-герцог безстрашно піднімався твердим кроком. Доброму придворному не слід поширювати гидких чуток. Життя в королівських палацах повинно протікати безжурно.

Дядько Стаффорд став попереду помосту — надійшов час для останньої промови. Я була від нього надто далеко й не могла нічого чути, але принаймні бачила короля: чекала, що він подасть знак для помилування. А тим часом у променях ранішнього сонця на ешафоті стояв той, хто був його партнером у тенісі, суперником на лицарських турнірах, товаришем у гулянках і азартних іграх — вони приятелювали ще змалечку. Король просто провчить його, до того ж привселюдно, а потім вибачить, і всі підуть нарешті снідати.

Постать, що здавалася здалеку такою маленькою, повернулася до сповідника. Дядько схилив для благословення голову й поцілував чотки. Став перед плахою навколішки й схопився за неї обіруч. Мені стало цікаво, що відчуває людина, коли притуляє щоку до гладенького навоскованого дерева, вдихає запах теплого вітру, який віє з боку з річки, прислухається до кигикання чайок над головою. І навіть якщо дядько знав: ніякої страти насправді не буде, довкола відбувається лише показове дійство — йому, напевно, здавалося дивним, що позаду нього стовбичить кат, а сам він мусить покласти голову на дерев'яну колоду.

А той уже заніс над ним сокиру. Я поглянула на короля. Він не квапився з помилуванням. Тоді знову зиркнула в бік помосту. Дядько опустив голову й широко розкинув руки на знак готовності: мовляв, тепер рубай. Я знову подивилася на короля — ось-ось він зведеться на ноги. Проте той і далі сидів із глузливою посмішкою на гарному обличчі. І коли я так за ним спостерігала, знову коротко забили барабани, відтак почувся спочатку один глухий удар сокири, потім другий, а тоді третій: з таким звуком у нас вдома рубають дрова. Я не вірила власним очам: голова дядька відлетіла в солому, а з навдивовижу короткої шиї цебеніла яскраво-червона кров. Рубайло в чорному каптурі відклав брудну сокиру, а відтятю голову схопив за густу кучеряву чуприну й підніс угору, щоб ми всі вздріли під чорною пов'язкою від чола до носа химерне й схоже на маску обличчя, на якому застиг останній зухвалий вищир.

Король повільно підвівся з трону, а мій мозок прошила дитяча думка: «Господи, як же йому, мабуть, соромно. Усе пішло не так. Навіщо зволікав? Так і не встиг помилувати».

Але я помилялася. Король не зволікав і все чудово пам'ятав. Він бажав, аби дядька стратили саме перед усім двором, щоб кожен

пам'ятав: король лише один. І звати його Генріх. А син у короля ще з'явиться — думати інакше означає приректи себе на ганебну смерть.

***

Двір спокійно повернувся до Вестмінстерського палацу — переправлялися річкою на трьох барках. На березі вишикувалися простолюдни, які скидали шапки й уклякали, коли повз мчав королівський човен — майнули прапорці й придворні в багатому вбранні. Я була в другому човні разом із королевою та її почтом. Мати сиділа поруч. Нарешті вона звернула на мене увагу й зауважила:

— Ти така бліда, Маріє, тобі погано?

— Не думала, що дядька стратять, — сказала я. — Гадала, король його помилує.

Мати нахилилася до мого вуха, аби ніхто не почув її слів серед рипіння човна й барабанного бою, що завдавав ритм рухам веслярів.

— Дурепа, — різко промовила вона. — Про таке не слід казати. Спостерігай і вчися, Маріє. При дворі помилок не забувають.

Весна 1522 року

— Завтра вирушаю до Франції й привезу звідти твою сестру Анну, — повідомив батько, коли ми спускалися сходами Вестмінстерського палацу. — Після повернення до Англії вона повинна зайняти місце в почті королеви Марії Тюдор.

— А я думала, що вона залишиться у Франції, — сказала я. — Гадала, Анна вийде заміж за якогось французького графа абощо.

Батько похитав головою:

— У нас на неї інші плани.

Я знала, що марно питати, які в них плани щодо неї. Лишалось чекати. А найбільше я боялася, що вони знайшли для неї кращого від мого чоловіка, і тоді я буду змушена все життя плентатися вслід за її розкішним шлейфом.

— Яка ти похмура, всміхайся, — різко проказав батько.

І я негайно повернула на обличчя звичний світський вираз.

— Добре, тату, — слухняно промовила я.

Він кивнув і пішов геть, а я зробила глибокий реверанс. Відтак випросталася й повільно сунула в бік чоловікової кімнати. На стіні висіло маленьке дзеркало — я зупинилася, щоб поглянути на себе. «Усе буде добре, — прошепотіла я. — Адже моє прізвище Болейн, це вам не абищо, а мати походить від Говардів — одної з найвпливовіших родин в Англії. Я належу і до Говардів, і до Болейнів, — і прикусила губу. — Та вона теж».

І знову всміхнулася, як личить дамі, а гарненька дівчина у дзеркалі всміхнулася мені у відповідь. «Я наймолодша з роду Болейн, але не найгірша.

Я — дружина Вільяма Кері, сам король високо цінує мого чоловіка. А ще я — фаворитка королеви й наймолодша в її почті. І ніхто цього в мене не забере. Навіть вона».

***

Анна з батьком затрималися через весняний шторм, і я, мов мала дитина, сподівалася, що її корабель затоне з нею на борту. Картини загибелі сестри викликали в душі болючу суміш відчаю і бурхливої радості. Важко було уявити власне життя без Анни, але жити поруч із нею — не легше.

Хай там як, додому вона прибула без пригод. Я бачила, як вона в супроводі нашого батька піднімається з королівського причалу посипаною рінню стежкою до палацу. Навіть із вікон другого поверху було видно, як елегантно розвівається її сукня, як вишукано сидить на ній плащ, і раптом мене охопила дика заздрість. Коли сестра зникла з очей, я метнулася назад до вітальні королеви й усілася на місце.

Сподівалася, що Анна спершу добре роздивиться мене у звичному оточенні, у прикрашених розкішними гобеленами покоях королеви — я підведуся й привітаюся, і вона побачить, яка я доросла та граційна. Але щойно відчинилися двері й вона зайшла — мене пройняла несамовита радість, і я просто вигукнула: «Анно!» — а тоді підбігла до неї, зашурхотівши спідницею. А сама Анна, що ступила до кімнати з гордовито піднесеною головою й зверхнім поглядом блискучих темних очей — було їй тоді вже п'ятнадцять років, тож поводитися вона як поважна дама, — залякла на місці й простягнула до мене руки.

— Ти тепер така висока, — промовила вона захекано, стискаючи мене в обіймах і притулившись щокою до мого обличчя.

— Просто підбори *височенні*. — Я вдихнула такий знайомий сестрин запах. Аромат мила і трояндової води, що йшов від її теплої шкіри, та лаванди — від одягу.

— Усе гаразд?

— Так. А в тебе?

— *Bien sûr!*¹ Як воно? Подружнє життя?

— Непогано. Маю багато гарних суконь.

— І як він?

— Дуже поважний. Завжди з королем, той вельми його шанує.

— То що, ви вже цим займалися?

— Авжеж, і вже давно почали.

— Було боляче?

— Дуже.

Вона відсунулася, щоб краще розгледіти вираз мого обличчя.

— Ну, не надто, — уточнила я. — Він намагається поводитися лагідно. Завжди частує вином. Але все це огидно, якщо чесно.

Похмурість зникла з її обличчя, і вона захихотіла, а в очах стрибали веселі вогники.

— Чому ж огидно?

— Він пісяє в нічний горщик, а я все бачу!

Вона аж заляглася від сміху.

— О, ні!

— Ну що ж, дівчатка, — проказав батько, що з'явився за Анниною спиною. — Маріє, візьми сестру й відрекомендуй її королеві.

І я відразу розвернулася й потягнула Анну крізь юрбу придворних дам — туди, де в кріслі біля каміна сиділа королева.

— Сувора жінка, — попередила я Анну. — Це тобі не Франція.

Катерина Арагонська звично змірила її ясними блакитними очима, і мене раптом охопив страх, що сестра займе моє місце біля королеви.

Анна присіла в бездоганному французькому реверансі й, ніби все життя мешкала в палаці, невимушено наблизилася до королеви. Її голосок мило задзюрчав, кожний рух нагадував про вишуканість французького двору. Я з радістю завважила, що королева холодним тоном натякнула на недоречність таких манер. І я потягнула сестру до підвіконня.

— Вона ненавидить французів, — промовила я. — І не захоче бачити тебе поруч, якщо ти так поводитимешся.

Анна стонула плечима.

— Французи задають тон. І байдуже, до вподоби вони їй чи ні. Що далі?

— Іспанський стиль? — запропонувала я. — Якщо бажаєш тут просунутися.

Вона пирхнула.

— І носити їхні чепці? Здається, ніби хтось натягнув їй на голову цілий дах.

— Цить, — присадила я сестру. — Вона гарна жінка. Найпрекрасніша королева Європи.

— Вона вже стара, — різко відказала Анна. — І одягається, як стара, в огидне манаття, яке вже ніхто в Європі не носить, лише іспанці — найтупіші з європейців. У нас немає часу на іспанців.

— У нас, це в кого? — холодно промовила я. — Не в англійців хіба?

— *Les Français!*² — роздратовано відповіла Анна. — *Bien sûr!* Я тепер майже французька.

— Ти так само англійської крові, як і ми з Джорджем, — рішуче відказала я. — Як і тебе, виховували мене при французькому дворі. Чому ж ти постійно вдаєш із себе іншу?

— Тому що кожен повинен чогось досягти.

— Про що ти говориш?

— Кожна жінка повинна мати в собі щось незвичне, вміти привертати до себе увагу, впадати в око. Тому я буду французенкою.

— Тобто прикидатимешся нею, — несхвально зауважила я.

Анна блимнула на мене чорними очима — вона нерідко споглядала на мене з висока.

— Я прикидаюся не більше, ніж ти сама, — спокійно відповіла вона. — Сестричко, золота моя сестричко, молочко ти моє з медом.

Ми зустрілися поглядами, і я занурилася світлими очима в темні зіниці Анни, відчула, що посміхаюся так само, як вона — сестра була лише темним віддзеркаленням мене.

— Авжеж, — сказала я, хоч і далі відмовлялася визнавати поразку. — Авжеж.

— От власне, — мовила вона. — Буду французенкою — чорнявою, свавільною і модною, а ти — солодкою, відвертою і милою англійкою. Якою парою ми будемо! Жоден чоловік не зможе опиратися нашим чарам!

Я розсміялася: сестра завжди мене смішила. А потім визирнула з вітражного вікна й збагнула, що король уже повернувся з полювання — до стайні почали відводити коней.

— Часом не король там? — спитала Анна. — Він дійсно такий гарний, як про нього розповідають?

— Він чудовий. Найкращий. Уміє танцювати, їздити верхи — та що казати!

— Він підніметься сюди?

— Імовірно. Він завжди навідується до неї.

Анна спогорда поглянула в бік королеви, що сиділа й шила в товаристві придворних дам.

— Не розумію, навіщо.

— Тому що він її кохає, — відповіла я. — Це така прекрасна історія. Її видали за його брата, а той помер геть молодим, тож вона не знала, як чинити далі, куди податися, і він узяв її до себе, одружився з нею, так вона і стала королевою. Чудова історія, він досі її кохає.

Анна здійняла досконало округлі брови й оглянула покій. Усі дами з оточення королеви чули, що королівський почет повернувся

з полювання, а тому ретельно розправляли спідниці й уже сідали на місце, щоб зі входу було видно милу картину, аж раптом двері розчахнулися — й на порозі з'явився король Генріх, бучний і веселий, справжній молодий пестунчик.

— Хотів вас здивувати й таки захопив зненацька!

Королева здригнулася, а тоді лагідно промовила:

— Як несподівано! Ми дуже раді!

За королем до кімнати ступили його компаньйони й друзі. Першим зайшов мій брат Джордж — побачивши Анну, він заляк на порозі, але стримав радість за люб'язним виразом гарного обличчя, як і личить справжньому придворному, а тоді низько схилювався над рукою королеви.

— Ваша Величносте, — видихнув він, — я цілий ранок перебував під сонцем, проте лише тепер мені насправді засліпило очі.

Вона скромно й ввічливо всміхнулася, поглянувши на його схилену над її рукою чорну кучеряву голову.

— Ви можете привітатися із сестрою.

— Хіба Марія тут? — байдуже спитав Джордж, ніби й не бачив нас обох у кімнаті.

— Я про Анну, вашу другу сестру, — уточнила королева. Легким помахом руки, яку щільно вкривали персні, вона наказала нам обом ступити крок уперед. Джордж уклонився, але не зрушив з місця поблизу трону.

— Чи сильно вона змінилася? — поцікавилася королева.

Джордж усміхнувся.

— Гадаю, вона зміниться ще більше, коли в неї перед очима буде такий взірець, як ви.

Королева тихо розсміялася.

— Дуже мило, — схвально озвалася вона й махнула рукою, щоб він підійшов до нас.

— Вітаю, панно Врода, — звернувся брат до Анни, а тоді — до мене: — Вітаю, пані Врода.

Анна глипнула на нього з-під темних вій.

— Хочу тебе обійняти, — проказала вона.

— Вийдемо, щойно трапиться нагода, — вирішив Джордж. — Чудовий у тебе вигляд, Аннамаріє.

— Бо в мене все гаразд, — мовила вона. — А в тебе?

— Краще не буває.

— Тож який він, чоловік нашої Марії? — зацікавлено спитала Анна, роздивляючись Вільяма, коли той зайшов і схилився над рукою королеви.

— Правнук третього графа Сомерсета, король ставиться до нього вельми прихильно.

Джордж охоче заповзаявся розповідати про те, що його найбільше хвилювало: родинні зв'язки швагра та близькість до трону.

— Сестра добре влаштована. А ти знала, що тебе привезли додому, аби видати заміж, Анно?

— Батько ще не сказав за кого.

— Думаю, за Ормонда, — промовив Джордж.

— То я стану графінею. — Анна переможно посміхнулася до мене.

— Хіба що в Ірландії, — докинула я.

Мій чоловік відступив від крісла королеви, помітив нас і повів бровою у відповідь на пильний і нахабний погляд Анни. Король усівся поруч із королевою й озирнувся навкруги.

— До нас долучилася сестра моєї дорогої Марії Кері, — повідомила королева. — Її звати Анна Болейн.

— Джорджева сестра? — спитав король.

Брат уклонився.

— Так, Ваша Величносте.

Король усміхнувся Анні. І та плюхнулася в реверансі, наче цебро в колодязь, з високо піднятою головою, визивно всміхаючись. На короля це не справило особливого враження: йому подобалися лагідні жінки, що вміли всміхатися ніжно. Від тих, що втуплюються в нього темними зухвалими очима, він геть не був у захваті.

— Ви, мабуть, тішитесь, що ваша сестра знову з вами разом? — спитав він мене.

Я низько вклонилася і, трохи зашарівшись, підвелася.

— Звичайно, Ваша Величносте, — медовим голосом промовила я. — Яка дівчина не бажала би бути поруч із такою сестрою, як Анна?

Брови короля легенько сіпнулися. Жіноча ущипливість не надихала його: королем був більше до вподоби соромітний чоловічий гумор. Він перевів погляд з мене на сестрине насмішкувате обличчя, раптом зрозумів мій дотеп і голосно розреготався, ляснувши пальцями, а тоді простягнув до мене руку.

— Не переймайтеся, мила, — сказав він. — Ніхто не спроможний затінити собою молоду дружину в перші роки подружнього щастя. До того ж і я сам, і Кері віддаємо перевагу білявкам.

Усі розсміялися, а найголосніше — чорнява Анна й королева, у якої волосся колись було золотисто-каштановим, але з часом потьмяніло і взялося сивиною. Як не сміятися від усього серця з жартів короля — такого ніхто собі не дозволяв. Я теж реготала, але щиріше, ніж вони, напевно.

Музики взяли перший акорд, і Генріх потягнув мене до себе.

— Ви дуже гарна дівчина, — похвалив він мене. — Кері каже, ніби йому так подобається молода дружина, що віднині він віддаватиме перевагу тільки дванадцятирічним незайманкам.

Коли я почула такі слова, мені стало важко тримати голову прямо й зберігати люб'язний вираз обличчя. Ми знову пустилися в танець, і король знову всміхнувся до мене.

— Йому пощастило, — мило промовив він.

— Пощастило мати вашу прихильність, — докинула я незграбний комплімент.

— Більше пощастило завоювати вашу, — проказав він і зненацька розреготався. А тоді повів мене за собою, я закружляла вздовж придворних, що вишикувалися для танцю, і мигцем спостерегла схвальний погляд брата, а ще приємніше було помітити заздрісні очі сестри в ту мить, як я проносилася перед нею в обіймах короля Англії.

***

Анна поринула у повсякдення англійського двору й чекала на власне весілля. Вона досі ані разу не зустрілася з майбутнім чоловіком, і здавалося, що посаг і підготовку до шлюбу обговорюватимуть вічно. Прискоренню подій не сприяло навіть втручання кардинала Вулсі, який завжди вмочав пальці чи не в усі справи в королівстві. У той час Анна невимушено фліртувала, як і личить французькій придворній дамі, безжурно й елегантно служила сестрі короля, пліткувала щодня годинами, каталася верхи, грала зі мною і Джорджем. Ми мали схожі смаки й були майже однолітками; мені виповнилося лише чотирнадцять, Анні — п'ятнадцять, а Джорджеві — дев'ятнадцять років. Ми були близькими родичами, проте залишались одне одному чужими. Сестра і я виховувалися при французькому дворі, тоді як Джордж проходив світський вишкіл в Англії. Тепер ми були разом, усі

придворні знали нас як трьох Болейнів, трьох неймовірних Болейнів, і часто навіть сам король, коли перебував у власних покоях, роззирався за трійцею Болейнів, і тоді хтось мав бігти за нами в інший кінець замку.

Нашим головним завданням було веселити короля під час численних розваг: лицарських боїв, гри в теніс, катання верхи, полювання, соколиних ловів, танців. Він звик перебувати в постійному шаленому захваті від життя, тож ми мусили дбати про те, щоб король ніколи не нудьгував. Та часом, вряди-годи, у тиху годину перед обідом, чи коли дощило й він не міг поїхати на полювання, Генріх рушав до покоїв королеви, і тоді вона відкладала шиття або читання й відсилала нас геть.

Якби я затрималася довше, то помітила б той особливий усміх для нього, яким вона більше не обдаровувала нікого, навіть власну доньку, принцесу Марію. А одного разу я зайшла до неї у кімнату, не відаючи, що він там, і побачила, як той сидить, наче закоханий, коло ніг королеви, поклавши голову їй на коліна, а вона погладжує золотисторуді кучері на його чолі й накручує їх на пальці, де вони блищать, як ті каблучки, що він подарував їй, коли вона була ще молодою принцесою з яскравим, як у нього, волоссям, і він одружився з нею попри застереження, що лунали зусібч.

Я навшпиньки й непомітно відступила назад. Вони так рідко залишалися наодинці, що мені не хотілося розбивати чари. Подалася на пошуки Анни. Щільно загорнувшись у плащ, вона прогулювалася з Джорджем у крижаному саду з оберемком пролісків у руці.

— Зараз король у королеви, — проказала я й долучилася до них. — Вони самі.

Анна здійняла брову.

— У ліжку? — поцікавилася вона.

Я зашарілася.

— Звичайно, ні, зараз лише друга пополудні.

Сестра посміхнулася до мене.

— Яка ж ти, мабуть, щаслива дружина, якщо вважаєш, що не можна кохатися, доки не прийде ніч.

Джордж подав мені другу руку.

— Вона щаслива дружина, — став він на мій захист. — Вільям казав королю, що ніколи не знав милішої дівчини. Але що вони робили,

Маріє?

— Просто сиділи поруч, — відповіла я. Чомусь мені здавалося, що в жодному разі не слід описувати побачене в присутності Анни.

— Так вона ніколи не народить йому сина, — злісно відказала сестра.

— Цить, — засичали ми із Джорджем. Ми підсунулися ближче одне до одного й заговорили тихіше.

— Вірогідно, вона вже й надію втратила, — промовив Джордж. — Скільки їй тепер? Тридцять вісім? Тридцять дев'ять?

— Лише тридцять сім, — обурено проказала я.

— У неї досі є місячні?

— Джордже!

— Авжеж, — упевнено заявила Анна. — Та що з того? Адже біда з нею, не з королем. Бессі Блаунт успішно народила від нього байстрюка, який вже вчиться кататися на поні.

— Ще є час, — почала я захищати королеву.

— Час уже їй помирати, а йому — одружуватися знову, — задумливо проказала Анна. — Так. До того ж вона не надто міцного здоров'я, чи не так?

— Анно! — тепер уже я відчула справжню огиду до сестри. — Це підло.

Джордж ще раз роззирнувся довкола, аби упевнитися в тому, що в саду поблизу нас нікого не було. Дві дівчини з роду Сеймур прогулювалися з матір'ю, але ми не звертали на них жоднісінької уваги. Їхня сім'я була нашою головною суперницею в боротьбі за владу й посади, тож ми вдавали, що їх не помічаємо.

— Підло, але правдиво, — відрубала Анна. — Хто ж буде наступним королем, якщо в нього не народиться син?

— Принцеса Марія могла б вийти заміж, — припустила я.

— І запросити принца-іноземця, щоб той правив Англією? Навіть мови не може бути, — заявив Джордж. — Бракувало нам іще однієї війни за трон.

— Принцеса Марія могла б стати повноправною королевою й зовсім не виходити заміж, — заповзято сказала я. — І правити, як заманеться їй.

Анна недовірливо пирхнула, випустивши хмаринку теплої пари в холодне повітря.

— Еге ж, — насмішкувато проказала сестра. — Вона може навчитися їздити верхи й битися, як справжній лицар. Проте дівчина не в змозі правити країною сама, наші лорди проковтнуть її живцем.

Ми зупинилися перед фонтаном, що стояв посередині саду. З добре відпрацьованою грацією Анна усілася на краєчку басейну і втупила очі у воду, де кілька золотих рибок з надією метнулися до неї, відтак вона стягнула з руки вишиту рукавичку й змочила довгі пальці. А ті підпливали й хапали повітря роззявленими ротиками.

— Хіба король про це думає? — спитала вона ніби у свого віддзеркалення.

— Постійно, — відповів Джордж. — Немає нічого важливішого для нього. Я вважаю, що король узаконить сина Бессі Блаунт і зробить його спадкоємцем трону, якщо королева не спроможеться зарадити.

— Байстрюк на троні?

— Його не випадково нарекли Генріхом Фіц-Роєм, — мовив Джордж. — Визнали сином короля. Якщо Генріх проживе ще довго і вбезпечить країну, ще й заручиться підтримкою Сеймурів, а також нашою, Говардів, якщо Вулсі поставить за ним церкву, а іноземні держави не заперечуватимуть... тоді всі карти будуть у нього в руках.

— Один хлопчисько, але байстрюк, — міркувала вголос Анна. — Одна шестирічна дівчинка, одна підстаркувата королева — і король у розквіті сил.

Вона глипнула на нас, нарешті відірвавшись від споглядання власного блілого обличчя у воді.

— Тож що буде далі? — запитала вона. — Щось явно буде. Але що?

***

Кардинал Вулсі надіслав листа королеві, у якому запрошував нас узяти участь у святковому маскарадї з нагоди Масного вівторка³, який він влаштовував у власному маєтку, Йоркському палаці. Королева попросила мене зачитати вголос його послання, і мені аж голос затремтів, коли я уявила те, що нас чекало: театральне дійство, фортеця, що мала назву Зеленого Замку, п'ять дам і п'ятеро лицарів, які братимуть тверджу штурмом.

— О! Ваша Величносте... — промовила я й принишкла.

— О! Ваша Величносте... а далі?

— Так хотілося б знати, чи мені дозволять там бути, — сумирно проказала я. — Поглянути на свято.

— Гадаю, вам би хотілося знати й іще дещо? — спитала вона, блимнувши очима.

— Я хотіла б знати, чи можна мені танцювати на святі разом з іншими, — зізналася я. — Як би це було чудово.

— Так, я вам дозволяю, — промовила вона. — Скількох дам вимагає від мене кардинал?

— П'ятьох дам, — спокійно відповіла я. Водночас краєм ока спостерігала за Анною, яка сиділа на кріслі й на мить опустила повіки. Я добре знала, що відбувається, і в голові у мене ніби лунав її крик: «Оберіть мене! Оберіть мене! Оберіть мене!»

І таки подіяло.

— Панна Анна Болейн, — задумливо промовила королева. — Марія, королева Французька, а ще графиня Девонська, Джейн Паркер і ви, Маріє.

Ми з Анною швидко перезирнулися. П'ятірка була дібрана доволі дивно: тітка короля, його сестра королева Марія та Джейн Паркер, що мала колись успадкувати чималий маєток і стати нашою невісткою, якцо батьки домовляться щодо посагу, і, нарешті, ми двоє.

— Убрання має бути зеленим? — поцікавилась Анна.

Королева всміхнулася.

— Гадаю, що так, — сказала вона. — Маріє, а чому б вам не написати кілька слів кардиналові й не повідомити, що ми із задоволенням відвідаємо його свято, а ще хай вишле до нас розпорядника святкувань, який допоможе нам із костюмами й підготовкою до танців?

— Краще я сама напишу. — Анна звелася з крісла й рушила до столу, де вже лежали готові перо, чорнило та папір. — У Марії такий неохайний почерк — кардинал іще подумає, ніби ми йому відмовляємо.

Королева засміялася.

— Звісно, ви ж французька вчена дама, — м'яко проказала вона. — Тоді напишіть самі, панно Болейн, гарною французькою мовою, чи ви напишете йому латиною?

Анна навіть оком не змигнула.

— Як зволить Ваша Величність, — рішуче відповіла вона. — Я досить добре володію обома мовами.

— Скажіть йому, що ми з великою радістю зіграємо в Зеленому Замку належні ролі, — м'яко промовила королева. — А втім, як же прикро, що ви не вмієте писати іспанською.

***

Приїхав розпорядник святкувань, щоб навчити нас танцювальних па, і відразу розпочалася запекла борня за ролі у виставі, а зброєю нам слугували усмішки й найніжніші слова. Урешті-решт, втрутилася королева й, не дозволивши нам сперечатися далі, сама все розподілила. Мені перепала роль Доброти, Марія, сестра короля, дістала партію Вроди, Джейн Паркер мала стати Вірністю.

— Авжеж, вона така липуча, — прошепотіла Анна мені на вухо. Сама ж вона мала була зіграти Наполегливість.

— Тепер зрозуміло, що Її Величність про тебе думає, — прошепотіла я у відповідь. Сестра люб'язно захихотіла.

На нас мали напасти індіанки — насправді то були хористи королівської капели, — а згодом король укупі з обраними друзями мусили визволяти полонянок. Нас попередили, що він виступатиме переодягненим, тож ми повинні старанно вдавати, що не знаємо, хто ховається за позолоченою маскою і чия золотокудра голова височіє над рештою голів у залі.

***

Я й не думала, що буде так весело: панувала метушня, а самі танці радше скидалися на кумедну бійку. Джордж закидав мене пелюстками руж, а я оббризкала його трояндовою водою. Юні хористи захоплено бігали за лицарями, реготали й шаленіли, кружляли й гепалися на землю. А коли дами вийшли із замку й затанцювали з таємничими лицарями, до мене наблизився найвищий поміж них, сам король, і я, захекана після двобою з Джорджем, з пелюстками на чепці й у волоссі та з цукатами в згинах сукні, розсміялася, подала йому руку, і ми пустилися в танець, наче він був простим чоловіком, а я — кухаркою на якомусь сільському гулянні.

Коли мав пролунати наказ зняти маски, король вигукнув: «Грайте далі! Потанцюймо ще трохи!» — та, замість того щоб повернутися й підхопити іншу партнерку, знову потягнув мене, і я бачила, як блимають його очі крізь прорізи золотої маски. Я безтурботно реготала, усміхалася до нього, і так приємно було відчувати на собі його теплий схвальний погляд.

— Заздрю вашому чоловікові: сьогодні ввечері він зніме з вас одяг — і ви щедро обдаруєте його пестощами, — тихо промовив він, коли танець знову зблизив нас і ми стояли й дивилися на іншу пару в центрі кола.

Я так і не спромоглася на дотепну відповідь — ми ледь не перетнули межу придворної куртуазності, адже образ чоловіка, якого пестять, був таким домашнім і дещо навіть еротичним.

— Насправді вам не варто заздрити, — промовила я. — Усе належить лише вам.

— Чому ви так кажете? — спитав він.

— Бо ви — король, — почала я, забувши про те, що ніхто не повинен здогадуватися, хто ховається за його машкарою, аж раптом схаменулася: — Король Зеленого Замку. Король на один день. Сам Генріх мусив би заздрити вам, адже пополудні ви здобули головний престол.

— А що ви думаєте про короля Генріха?

Я невинно поглянула на нього.

— Він — найвидатніший король за всі часи нашої країни. Служити при його дворі — справжня честь, а бути поруч — подарунок долі.

— А ви б могли покохати його як чоловіка?

Я опустила очі й зашарілася.

— Не смію навіть думати про таке. Він заледве звертає на мене увагу.

— О, він звертає, — упевнено прорік король. — Повірте мені. А якщо він зверне увагу ще не раз, панно Доброта, ви зможете виправдати своє ім'я й бути з ним доброю?

— Ваша... — Я прикусила губу, щоб не вимовити «Ваша Величносте», і роззирнулася довкола в пошуках Анни: зараз мені найбільше бракувало її присутності й дотепних підказок.

— Ваше ім'я — Доброта, — нагадав він.

Я всміхнулася йому крізь щілини золотої маски.

— Авжеж, — сказала я. — Гадаю, мені слід бути доброю.

Закінчився танець — і музики припинили гру в очікуванні подальших вказівок короля.

— Зняти маски! — вигукнув він і стягнув свою з обличчя.

Я вздріла короля Англії, ледь роззявила рота й похитнулася.

— Вона непритомніє! — заволав винахідливий Джордж. Я впала на руки короля, і відразу Анна, спритна, як змія, розстібнула мою маску й блискавично зняла чеpecь — мої золоті кучері хвилею впали на королівську руку.

Я розплющила очі — його лице було зовсім близько від мого. Тепер я відчувала подих короля на щоці й запах його волосся, бачила вуста, які могли б легко дотягнутися до мене й поцілувати.

— Ви повинні бути доброю до мене, — нагадав він.

— Отже, ви — король... — недовіжливо промовила я.

— А ви обіцяли бути зі мною доброю.

— Я не знала, що це ви, Ваша Величносте.

Він легко підхопив мене на руки й переніс до вікна. Сам відчинив його — всередину зали увірвалося холодне повітря. Я махнула головою — волосся загойдалося під протягом.

— Ви знепритомніли від переляку? — спитав він тихенько.

Я подивилася на свої руки.

— Від захвату, — прошепотіла я лагідно, наче цнотлива дівчинка на сповіді.

Король схилив голову й поцілував у руки, а тоді звівся на ноги.

— А тепер — обідати! — вигукнув.

Я відшукала очима Анну. Вона розв'язувала власну маску й пильно дивилася на мене болейнівським, а може, й говардівським поглядом, мовляв, що тут відбувається і як це можна використати для себе? Здавалося, під золотою машкарою ховалася інша гарна маска зі шкіри, і лише під нею — обличчя справжньої жінки. Коли я поглянула на неї, вона потайки посміхнулася до мене.

Король подав руку королеві, і та весело підвелася з крісла, начебто їй справляло радість спостерігати за тим, як чоловік залицяється до іншої; але, щойно він відвернувся, аби провести її, вона зупинилася й скинула на мене довгий і важкий погляд, ніби прощалася із подругою.

— Сподіваюся, ви незабаром одужаєте, пані Кері, — м'яко промовила вона. — Краще йдіть до себе в кімнату.

— Здається, в неї трохи запаморочилася голова від нестачі їжі, — спритно втрутився Джордж. — Ви дозволите відпровадити її до обіднього стола?

Анна виступила вперед.

— Король сполохав її, коли зняв маску. Ніхто й гадки не мав, що це були ви, Ваша Величносте!

Король захоплено розсміявся, а за ним і придворні. Лише королева збагнула, що всі троє Болейнів викривили її наказ, і тепер, хоч як вона цьому опиралася, мене таки відведуть на обід. Вона відчула, що втрюх — ми сила. Я — не Бессі Блаунт, поблизу якої не було нікого; я належала до родини Болейн, а ми завжди все робимо разом.

— Тоді прошу до столу, Маріє, — сказала вона. Її слова ніби й заохочували, але теплоти в них не було жодної.

***

Нам дозволили сідати де заманеться — всі лицарі й дами Зеленого Замку перемішалися між собою за круглим столом. Кардинал Вулсі як господар розмістився за столом навпроти короля, а королева зайняла місце з третього краю. Решта вместилися абиде. Джордж посадив мене коло себе, а Анна поклікала мого чоловіка й узялася розважати його, і в цей час король, що сидів навпроти, не спускав із мене очей, але я обачно відводила погляд. Праворуч від сестри я побачила Генрі Персі Нортумберлендського, а з іншого боку від Джорджа — Джейн Паркер, яка втупилася в мене, наче силкувалася збагнути, в чому полягає таємниця дівочої привабливості.

З'їла я небагато, хоча подавали всілякі вишукані наїдки, пляцки, дичину, пироги. Скуштувала трохи салату, що його полюбляла королева, й пригубила вина та води. Батько долучився до трапези пізніше, сів поруч із матір'ю, і та зашепотіла йому щось на вухо, а тоді він зиркнув на мене, наче продавець коней, який оцінює вартість кобилки. Щойно я підводила очі, король дивився на мене, а коли відверталася, то далі відчувала на собі його пильний погляд.

Нарешті обід завершився, і кардинал запросив нас до зали послухати музику. Анна наблизилася до мене й потягнула за собою сходами вниз, щоб король, коли вийде, побачив нас удвох на лаві коло стіни. Тоді він зможе легко й природно зупинитися поруч, щоб запитати, як я зараз почуваюся. Звісно ж, ми підвелися, коли він проходив повз, тож він зайняв вільне місце й запропонував мені сісти поруч. Анна повільно рушила далі й заповзлася теревенити з Генрі Персі, затуливши мене з королем від очей придворних, а головне — від усміхненої королеви Катерини. Батько підступив до неї і почав щось розповідати, доки грали музики. Усе відбулося геть невимушено

й просто, тож ми з королем стали майже зовсім невидимими в заюрмленій кімнаті, музика заглушала наше шепотіння, а кожен із Болейнів стояв так, щоб нас сховати.

— Вам полегшало? — стиха запитав він мене.

— Я ніколи в житті не почувалася так добре, як зараз, сір.

— Завтра я катаюся верхи, — мовив він. — Може, поїдете зі мною?

— Ваша Величносте, даруйте, не можу, — проказала я, адже боялася немилості королеви.

— Я попрошу королеву відпустити вас зранку. Скажу, що вам потрібне свіже повітря.

Я всміхнулася.

— Яким прекрасним лікарем ви могли би бути, Ваша Величносте. Протягом одного лише дня ви вмієте поставити діагноз і призначити лікування.

— Вам слід бути слухняною пацієнткою й суворо дотримуватися всіх моїх порад, — наголосив він.

— Спробую, — сказала я й опустила очі. І відчула на собі його погляд. Моя душа ширяла в небі так високо, як ніколи.

— А можу й наказати вам не вставати з ліжка цілими днями, — майже пошепки додав він.

Я перехопила його уважний погляд і зашарілася, а тоді, серед раптової тиші, почула власне бурмотіння. Музика несподівано перервалася.

— Заграйте ще! — попросила мати.

Королева Катерина роззирнулася в пошуках чоловіка й зауважила його поруч зі мною на лаві.

— Затанцюємо? — спитала вона.

Це пролунало як королівський наказ. Анна і Генрі Персі приготувалися до нової танцювальної фігури, і музики заграли.

Я звелася на ноги, а Генріх сів поруч із дружиною й почав спостерігати за нами. Джордж був моїм партнером.

— Голову піднеси, — роздратовано кинув він, схопивши мене за руку. — У тебе вигляд, як у побитого собаки.

— Вона витріщається на мене, — прошепотіла я у відповідь.

— Звісно ж. Але більше її цікавить, як *він* витріщається на тебе.

А головне — батько й дядько Говард стежать за тобою і сподіваються, що ти поведитимешся, як і личить молодій дамі, яку вподобав король.

Якщо тобі вдасться піднятися, пані Кері, ми всі рушимо вслід за тобою.

Після таких слів я підвела голову й безжурно всміхнулася братові. І танцювала якомога граціозніше: нахилила голову, поверталася й кружляла в його турботливих руках. А тоді поглянула на короля й королеву — вони обоє дивилися на мене.

***

У великій лондонській оселі дядька Говарда відбувалася сімейна нарада. Ми зібралися в його бібліотеці, де книжки в темних палітурках притлумлювали галас із вулиць. Двоє слуг у говардівських лівреях стояли за дверима, щоб ніхто не міг потрапити всередину або підслухати розмови. Ми повинні були обговорити сімейні справи, сімейні таємниці. І ніхто, крім Говардів, не мав права підходити близько.

Я була головною причиною і темою наради. Стрижнем, навколо якого закрутяться подальші події. На мене як на представницю Болейнів зробили ставку. Я стала центром уваги. Відповідальність була надто великою, і я відчувала, як сильно пульсує кров у зап'ястках, а водночас мене проймала тривога, що можу не виправдати сподівань родини.

— Вона плідна? — спитав дядько Говард мою матір.

— Місячні в неї регулярні, вона здорова.

Дядько кивнув.

— Якщо король візьме її і вона народить байстрюка, наші ставки можуть вельми підрости.

Мені було лячно, і я зосередила погляд на хутрі його рукавів, що терлися об дерев'яний стіл, на багатій тканині плаща, де яскравим блиском відбивалося полум'я каміна.

— Вона не може більше ділити ложе з Кері. Їм треба відмовитися від подружніх стосунків, доки вона буде фавориткою короля.

Я аж рота роззявила. Цікаво, хто наважиться сказати це моему чоловікові? До того ж ми заприсягалися бути разом назавжди, знали, що подружнє життя потрібне для народження дітей, що Бог поєднав нас і жодна людина не в змозі більше розлучити.

— Я не... — заговорила я.

Анна потягнула мене за сукню.

— Цить, — засичала вона. Перлини на її чепці по-змовницьки блимнули, ніби підморгнули.

— Я сам переговорю з Кері, — пообіцяв батько.

Джордж схопив мене за руку.

— Якщо тобі вдасться зачати дитину, король мусить знати, що вона від нього, а не від когось іншого.

— Не можу я бути його коханкою, — прошепотіла я.

— Доведеться, — захитав він головою.

— Я так не можу, — проказала голосніше. Я міцно стискала братову руку, від чого ставало легше, і вдивлялася в інший бік довжелезного темного стола, де сидів дядько: від його гострих чорних очей годі було щось сховати. — Сер, вибачте, але я люблю королеву. Вона надзвичайна дама, я не готова її зрадити. Я обіцяла Богу залишатися вірною чоловікові, і тепер не гоже зраджувати і його. Знаю: король — такий, який він є, однак ви не можете вимагати від мене неможливого. Ну, справді. Сер, я не можу цього зробити.

Він не відповів. З висоти своєї влади просто не зволів.

— Що ж мені робити з такою ніжною душею? — спитав він наче в повітря над столом.

— Я займуся цим, — просто відповіла Анна. — Усе їй поясню.

— Ти надто молода для опікунки.

Вона спокійно та впевнено зустріла його погляд.

— Мене виховували при наймоднішому дворі у світі, — сказала сестра. — І я не гаяла там часу. Спостерігала. Вивчала все, що бачила. Знаю, що тут потрібно, і можу навчити Марію, як слід поводитися.

Дядько на мить завагався.

— Вам не треба було вивчати флірт аж так зблизька, панно Анно.

Вона й оком не повела — черниця, та й годі.

— Звичайно, ні.

Я здвигнула плечем, наче хотіла змахнути її геть.

— Не розумію, чому я мушу робити те, що каже Анна.

Я ніби стала для них невидимою, хоча збори відбулися через мене. Анна привернула до себе всю увагу.

— Гаразд, доручаю тобі підготувати сестру. Джордже, тобі теж. Ви знаєте, як король поводить з жінками, хай Марія постійно буде в нього на очах.

Вони підтакнули. Ненадовго запала тиша.

— Я переговорю з батьком Кері, — зголосився батько. — Вільям, мабуть, уже цього очікує. Він же не дурний.

Дядько скинув очима на Анну та Джорджа, що стояли по інший кінець столу обабіч мене, більше схожі на тюремників, ніж друзів.

— Допоможіть сестрі, — наказав він. — Дайте їй усе, аби вона зуміла спокусити короля. Забезпечте всім необхідним: речами, навичками, вмінням. Доручаємо вам обом привести її у королівське ліжко. Не забудьте. Нагорода ж буде чималою. Схибите — всі дістанемо облизня. Запам'ятайте це.

***

Розлука з чоловіком виявилася вельми болісною. Я зайшла до нашої спальні в ту мить, коли служниця пакувала мої речі, щоб віднести їх до покоїв королеви. Він стояв й ошелешено витріщався на безлад: туплі й сукні валялися на ліжку, плащі були розкидані по кріслах, всюди стояли скриньки з коштовностями.

— Бачу, ви просуваєтеся нагору, пані.

Він був гарним молодиком — жінкам такі подобаються. Якби не батьківський наказ спершу одружитися, а потім розлучитися, ми могли б нарешті звикнути одне до одного.

— Мені дуже шкода, — незграбно відповіла я. — Ти ж знаєш: я мушу робити те, що мені велять дядько та батько.

— Знаю, — сказав він різко. — Я теж мушу робити так, як вони всі велять мені.

Я з полегшенням завважила на порозі Анну, що, як завжди, хижо посміхалася:

— Як ви, Вільяме Кері? Рада бачити вас!

Здавалося, вона несамовито тішиться, що бачить зятя серед бедламу розкиданих речей і на уламках надій на щасливе подружнє життя й народження сина.

— Анно Болейн, — злегка вклонився він. — Прийшли допомогти сестрі на її шляху вперед і вгору?

— Звичайно, — глипнула вона на нього. — Нам усім слід чинити саме так. Ніхто з нас не постраждає, якщо Марія стане фавориткою.

Сестра безстрашно витримала його погляд, а тоді він відвернувся й визирнув із вікна.

— Мушу йти, — промовив. — Король наказав супроводжувати його на полюванні.

На якусь мить він забарився, відтак перетнув кімнату й підійшов до мене, де я сиділа серед розгардіяшу. А тоді ніжно взяв за руку й поцілував.

— Мені шкода тебе. Шкода й самого себе. Коли тебе відішлють до мене назад, можливо, вже за місяць, а може, й за рік, я спробую згадати цей день і тебе, по-дитячому розгублену, серед розкиданого одягу. Спробую згадати, що ти не причетна до будь-якої змови й принаймні нині більше схожа на звичайну дівчину, ніж на одну з Болейнів.

***

Королева нічого не сказала, зауваживши, що тепер я живу без чоловіка й ділю ложе з Анною в невеличкій кімнаті неподалік від її покоїв. Її ставлення до мене геть не змінилося. Королева залишалася такою ж люб'язною, голосу на мене не підвищувала. Коли їй щось було потрібно від мене: написати записку, заспівати, вивести з кімнати песика, вислати листа — вона зверталася до мене так само ввічливо, як і раніше. Проте вже не пропонувала почитати уривок із Біблії, сісти біля її ніг, поки вона шие, не благословляла перед сном. Я більше не була її улюбленицею.

З яким полегшенням вночі я поверталася нарешті до власної кімнати, що її ділила з Анною. Як колись у Франції, в дитячі роки, ми затулювали завісами ліжку, щоб нас ніхто не почув, і шепотіли в темряві досхочу. Подеколи Джордж залишав короля в його покоях і прямував до нас, а тоді залізав на ліжку, с'як-так закріпивши біля узголів'я свічку; він приносив із собою колоду карт або кості, і ми починали грати, а в той час дівчата в сусідніх кімнатах спали й гадки не мали, що ми ховаємо в себе хлопця.

Вони не повчали, як мені слід виконувати свою роль. Просто хитро вичікували, що я сама прийду й пожаліюся, коли мені вже буде несила терпіти.

Я не опиралася, коли мій одяг перенесли з одного кінця палацу до іншого. Не опиралася, коли цілий двір запакував речі й перемістився на всю весну до улюбленого королівського Елтемського палацу в Кенті. Не опиралася, коли мій чоловік їхав верхи разом із королівським почтом поруч зі мною й мило балакав про погоду та мого коня, якого позичила, хоча й неохоче, Джейн Паркер, бо таким мав бути її внесок у процвітання нашої родини. Однак, лишившись

наодинці з братом і сестрою в саду Елтемського палацу, я заявила Джорджеві:

— Не думаю, що таки зможу це зробити.

— Що саме? — безцеремонно спитав він. Нам доручили вигуляти королівського пса, якого прив'язали до луки сідла: бідолашний ледь плентався позаду після тряської пробіжки.

— Ну ж бо, Фло! — підбадьорив його Джордж. — Шукати! Шукати!

— Не можу бути водночас і з королем, і з чоловіком, — сказала я. — Сміятися з королем, коли мій чоловік за нами спостерігає.

— А чом би й ні? — Анна кинула на землю м'ячик для Фло. Песик байдуже поглянув на іграшку.

— Біжи вже, дурнику! — гукнула вона.

— Бо я почуваюся винною.

— Тобі краще знати, ніж матері? — різко запитала сестра.

— Звичайно ж, ні!

— Краще, ніж батькові? Чи дядькові?

Я захитала головою.

— Вони відкривають перед тобою велике майбутнє, — урочисто промовила Анна. — Будь-яка англійська дівчина віддала б життя, аби побути на твоєму місці. Ось-ось станеш фавориткою короля, а ти маніришся і розмірковуєш, чи доречно сміятися з його жартів? Та в тебе мізків не більше, ніж у Фло.

Вона пнула песика в зад носком чобота для верхової їзди, підштовхуючи ліниве створіння по стежці. Але Фло похнюплено й уперто всілася на землю — так само поводитись і я.

— Помалу, — застеріг Анну Джордж. Він узяв мою холодну руку й запхав її собі під лікоть. — Усе не так погано, як тобі здається, — проказав він. — Вільям їхав сьогодні поруч, аби показати, що змирився, а не для того, щоб присоромити тебе. Він знає, що король, як схоче, так і зробить. Ми всі це знаємо. Вільям навіть цілком щасливий. Він отримає дари, які здобуде завдяки тобі. Ти допомагаєш його родині просуватися при дворі. І він тобі вдячний за все. Нічого поганого ти не робиш.

Я вагалася. Перекинула погляд із братових чесних карих очей на обличчя сестри, яка вже встигла відвернутися.

— Є ще дещо, — видушила з себе я.

— Що саме? — спитав Джордж. Очима Анна стежила за Фло, але я знала, що її увага прикута до мене.

— Не знаю, як це робити, — спокійно мовила я. — Вільям же виконував свій обов'язок раз на тиждень абощо, до того ж у темряві, похапцем, і мені ніколи це не подобалося. Навіть не знаю, що від мене вимагається.

Джордж захихотів, а тоді обійняв мене за плечі й притулив до себе.

— Вибач, що сміюся. Але ти нічого не розумієш. Йому не потрібна жінка, яка знає, що робити. Таких десятками можна спіткати в будь-якій лазні Сіті. Він бажає власне тебе. Ти припала йому до смаку. Ба більше, йому сподобається, що ти така сором'язлива й невпевнена. Усе гаразд.

— Агов! — почувся позаду крик. — Трійця Болейн!

Ми обернулися й побачили на горішній терасі короля, на ньому досі був дорожній плащ і хвацько почеплений капелюх.

— А ось і ми. — Джордж низько вклонився. Ми з Анною одночасно присіли в реверансі.

— Не втомилися після прогулянки? — запитав король. Звертався нібито до всіх, але очима вп'явся у мене.

— Зовсім ні.

— Гарна у вас кобилка, але спина закоротка. Дам вам нового коня, — сказав він.

— Ваша Величність — сама доброта, — промовила я. — Мені позичили кобилу. Я вельми втішуся, якщо в мене буде власний кінь.

— У стайнях виберіть того, що припаде до смаку, — провадив він. — Ходімо, відразу й подивимося.

Король подав мені руку, і я обережно поклала пальці на розкішну тканину його рукава.

— Майже не відчуваю вас. — Він поклав свою руку на мою й міцно стиснув. — Ось так. Хочу знати, що ви поруч зі мною, пані Кері.

Очі в нього були яскраво-сині, він оглянув мій французький чепець, золотаво-каштанове волосся, яке я запхала під головний убір, і насамкінець — лице.

— Я *справді* хочу знати, що ви поруч.

У мене аж у роті пересохло, мене проймали водночас страх і бажання, але я таки йому всміхнулася.

— Так приємно бути поруч із вами.

— Дійсно? — спитав король із несподіваним притиском. — Вам дійсно приємно? Від вас не потерплю брехні. Навколо стільки людей, які воліли б підштовхнути вас до мене. А я хочу, щоб ви наблизилися з власної волі.

— О Ваша Величносте! Хіба ж я не танцювала з вами залюбки на святі, що його влаштував кардинал Вулсі, а я ж тоді й гадки не мала, що це були ви!

Спогад справив йому приємність.

— О так! Ви тоді ледь не зомліли, коли я скинув маску й показав лице. Про кого ж ви тоді подумали?

— Я нічого не думала. Знаю, що поводитися смішно. Гадала, мабуть, при дворі з'явився хтось новий, якийсь гарний незнайомець — мені було вельми приємно танцювати з вами.

Він засміявся.

— О, пані Кері, таке ніжне личко, а думки такі грішні! Ви надіялися, що гарний незнайомець вирішив позалицятися й вибрав для танців саме вас?

— Я не хочу бути грішною. — На мить я злякалася, що мої слова пролунали надто солодково навіть на його смак. — Я просто забула, як мені слід поводитися, коли ви запрошуєте до танцю. І впевнена, що більше ніколи не схиблю. Просто тоді я...

— Тоді ви?

— Тоді я забула, — ніжно відказала я.

Ми вже дісталися кам'яної арки, що провадила до стаєнь. Король затримався під склепінням, яке приховувало нас, і повернув мене до себе. Я відчувала кожну частку свого тіла: від пальців ніг у чоботах, що ковзали на кругляку, до очей, що дивилися на нього знизу.

— І знову забудете?

Я збентежено мовчала, а тоді Анна підступила до нас і безтурботно сказала: «Якого коня Ваша Величність воліє подарувати моїй сестрі? Гадаю, самі побачите, як вміло вона їздить верхи».

Він відпустив мене й повів нас до стаєнь. Король разом із Джорджем роздивлялися то одного, то іншого коня. Анна наблизилася до мене.

— Підштовхуй його, — сказала вона. — Підштовхуй, але так, щоб він нічого не помітив. Хай вважає, що це він полює на тебе, а не ти бігаєш за ним. А коли поставить перед вибором: наступати або втікати, краще втікай.

Король обернувся й усміхнувся до мене, коли Джордж звелів пахолку вивести зі стайні гарну гніду кобилку.

— Але не бігай зашвидко, — попередила сестра. — Пам'ятай: він має врешті-решт тебе спіймати.

***

Того вечора я танцювала з королем перед усіма придворними. А наступного дня, на полюванні, їхала з ним поруч на новій кобилі. Королева, сидячи за чільним столом, спостерігала за тим, як ми танцюємо, а коли ми вирушили геть на конях, помахала на прощання рукою з головного входу. Усі знали: він залицяється до мене і, щойно мені накажуть, я скажу «так». Єдиною особою, яка про це не знала, був король. Він гадав, що розвиток наших стосунків залежить лише від сили його бажання.

Вигоду від уваги короля до мене родина вперше відчула за кілька тижнів, у квітні, коли батька призначили королівським скарбником: він доп'явся до особистих грошей суверена, які міг тепер тринькати на власний розсуд. З батьком я зіткнулася, коли з рештою дам супроводжувала королеву на обід. Він попросив мене відійти на кілька слів; Її Величність тим часом рушила до свого місця за чільним столом.

— Ми з дядьком задоволені тобою, — коротко промовив батько. — Слухайся брата і сестру, вони кажуть, що ти все робиш добре.

Я присіла в невеличкому реверансі.

— Ми лише почали, — нагадав він мені. — Пам'ятай: ти мусиш його завоювати й не залишати більше ніколи.

Я ледь здригнулася від слів, що нагадували мені шлюбну обітницю.

— Знаю, — відказала я. — Не забула.

— Він уже щось зробив?

Я скинула оком на короля з королевою, які вже сідали за чільний стіл у парадній залі. Ось-ось мали засурмити трубачі — сповістити, що з кухні прибула ціла процесія слуг з тарелями.

— Ще ні, — відповіла я. — Самі лише погляди й слова.

— І як ти відповідаєш?

— Усміхаюся.

Я не сказала батькові, що ледь не божеволію від щастя, адже до мене залицяється наймогутніша людина королівства. Мені було так легко

слухатися порад сестри й постійно всміхатися йому. І було легко сором'язливо червоніти, бажати втекти й водночас підступити ближче.

Батько кивнув.

— Молодець. Можеш повертатися на місце.

Я знову зробила реверанс і поквапилася до зали, щоб устигнути зайти раніше за слуг. Королева дещо несхвально глипнула на мене, ніби дорікала, а тоді поглянула на чоловіка. А той поїдав мене очима, коли я проходила залюю, щоб зайняти місце поруч з іншими придворними дамами. Він дивився пильно і якось дивно, наче тієї миті не чув і не бачив нічого навколо себе, ніби величезна зала просто розчинилася у просторі, а він помічав лише мене в блакитній сукні, блакитному чепці, зі світлим пригладженим волоссям і усмішкою, яка тремтіла на губах від щастя, що він мене бажає. Королева зауважила, як палають його очі, і стиснула губи, а тоді, як завжди, ледь усміхнулася й відвела погляд.

***

Увечері король прийшов у її покої.

— Чи бажаєте музики? — спитав він у дружини.

— Так, пані Кері могла б нам заспівати, — весело проказала вона й покликала мене рукою.

— У її сестри Анни голос іще чарівніший, — заперечив король.

Сестра переможно поглянула на мене.

— Не заспіваєте нам одну з ваших французьких пісень, панно Анно? — запитав.

Вона присіла, як завжди, в граційному реверансі.

— Як лише забажає Ваша Величність, — вимовила вона із сильним французьким акцентом.

Я зауважила, що королева спостерігала за цією бесідою й не могла збагнути, чи король часом не віддав перевагу іншій Болейн. Але той просто вдався до хитрощів. Анна сіла на ослінчику посеред кімнати з лютнею на колінах і заспівала чарівним голоском — чарівнішим за мій, як висловився Його Величність. Королева сіла на своє крісло з обтягнутими гаптованою тканиною бильцями та обкладеною подушками спинкою, на яку вона ніколи не спиралася. Король не зупинився коло дружини, а перейшов до мене й уместився там, де перед тим сиділа Анна, а тоді зиркнув на шиття, що я його тримала в руках.

— Дуже тонка робота, — зауважив він.

— Сорочки для бідних, — відказала я. — Королева дуже добра до нужденних.

— Авжеж, — сказав він. — Як спритно сновигає ваша голка, я б уже наробив вузлів. Які у вас маленькі й моторні пальчики.

Король схилив голову над моїми руками, а я сиділа й роздивлялася його потилицю, і так хотілося торкнутися його густих кучерів.

— У вас ручки, напевно, вдвічі менші від моїх, — знічев'я мовив він. — Витягніть і покажіть.

Я встромила голку в сорочку для бідних і простягнула до нього руку долонею догори. Він не відводив погляду від моїх очей, коли простягнув уперед свою долоню, щоб порівняти з моєю, однак навіть не торкнувся мене. Рукою я відчувала тепло долоні, але ніяк не змогла відірвати очей від його обличчя. Вуса Генріха легенько закручувалися біля уст, мені стало цікаво, чи вони так само м'які, як темні рідкі вусики мого чоловіка, або жорсткі, мов золоті нитки. Здавалося, волосся в нього міцне й колюче, і якби він поцілував мене, то подряпав би шкіру, вона б почервоніла, і всі відразу здогадалися б, що ми з ним цілувалися. Під завитками вусів ховалися чуттєві уста, мені несила було відірвати від них очей: все думала, які вони на дотик і на смак.

Він поволі підсунув свою руку до моєї, як у павані⁴ танцюрист, що наближається дедалі ближче до партнерки. А тоді торкнувся ребром долоні, і я відчула щось схоже на укус. Аж підстрибнула й помітила, як смикнулися його уста: він не очікував, що я злякаюся. Тоді я витягнула холодну руку вздовж його долоні — мої пальці доходили лише до його верхніх суглобів. А шкіра була теплою — я намацала мозоль від стрільби з лука, відчула шорсткість долоні: король звик їздити верхи, грати в теніс, полювати й цілими днями тримати в руці спис або меч. Я таки відвела погляд від уст й оглянула обличчя — його яскраві очі, ніби сонце крізь запалювальне скло, обпікали, і я відчула, як від нього гарячими хвилями лине жадання.

— У вас така ніжна шкіра, — майже пошепки промовив король. — А ручки маленькі, я так і думав.

Довжину пальців ми вже перевірили, приводу сидіти впритул більше не було, але ми ніби залякли, торкаючись долонями, дивлячись у вічі. Відтак він помалу заволодів моєю рукою і тепер обережно, але твердо тримав її.

Анна завершила одну композицію й відразу розпочала іншу, не переналаштувавши ключа, не припиняючи співу, щоб не розбити чари.

Але королева перервала її.

— Ваша Величність заважає пані Кері, — промовила вона зі сміхом, начебто могло бути щось кумедне в тому, що її чоловік стискає руку жінки молодшої від неї на двадцять три роки. — Ваш друг Вільям не подякує вам за те, що ви відволікаєте його дружину. Вона обіцяла черницям монастиря у Вітчерчі підшити сорочки, але ще й половини не зробила.

Король відпустив мене й повернув голову в бік королеви.

— Вільям мені пробачить, — безтурботно проказав він.

— Я хочу зіграти в карти, — заявила королева. — Приєднаєтеся до нас, чоловіче мій?

Майнула думка, що їй вдалося-таки відтягнути його від мене: старе кохання давалося взнаки. Він звівся, як вимагала його дружина, однак озирнувся назад, на мене. Я дивилася на нього без жодної задньої думки — себто майже жодної. Наче будь-яка молода жінка, що бажає бути поруч із чоловіком, що їй до вподоби.

— Пані Кері буде моєю партнеркою. Покличте Джорджа — ще один з Болейнів буде вашим партнером. Створимо чудовий квартет.

— Зі мною гратиме Джейн Паркер, — холодно відказала королева.

***

— Ти прекрасно впоралася, — сказала мені Анна тієї ночі. Вона сиділа біля каміна в нашій спальні, розчісувала довгі темні коси, схиливши голову набік, і вони падали їй на плече, як запашний водоспад. — Мені сподобалося, як ви бавилися руками. Що це було?

— Він порівнював розмір моєї руки зі своєю, — сказала я. А тоді начепила на щойно сплетене в косу волосся нічний чепчик і зав'язала стрічку. — Коли наші руки торкнулися одна одної, я відчула...

— Що саме?

— Ніби полум'я, — прошепотіла я. — Дійсно. Наче його доторк міг обпалити мене.

Сестра недовірливо зиркнула на мене:

— Тобто?

Слова линули потоком:

— Хочу, щоб він торкнувся мене. Аж вмираю, так сильно хочу. І щоб поцілував.

Вона досі не вірила.

— Ти жадаєш його?

Я обійняла саму себе й опустила на підвіконня.

— Боже мій. Так. Навіть не уявляла, що зі мною це станеться. Так! О, так!

Анна скривилася.

— Лише батькам нічого не кажи, — застерегла. — Вони просили тебе провадити розумну гру, а не займатися дурницями на кшталт зітхань закоханої дівчинки.

— Але тобі не здається, що він мене хоче?

— Ну, наразі так. Проте що буде наступного тижня? Чи наступного року?

До кімнати постукали — Джордж просунув голову в двері.

— Можна до вас?

— Заходь, — не надто люб'язно відповіла Анна. — Тільки довго не сиди. Ми ось-ось ляжемо спати.

— Я теж, — сказав він. — Ми з батьком хильнули вина. Іду спати, а завтра встану раненько і на тверезу голову повішуся.

Я не розчула, що він там каже, бо висунулася з вікна й згадувала, як Генріх торкався мене рукою.

— Чому? — спитала Анна.

— Наступного року відбудеться моє весілля. Заздриш мені, га?

— Усі, крім мене, одружуються, — роздратовано мовила вона. — З Ормондами — повний провал, а більше для мене нікого не лишилося. Невже вони вирішили віддати мене до монастиря?

— А що, непоганий вибір, — проказав Джордж. — Може, й мене туди візьмуть?

— До монастиря? — я нарешті збагнула, про що вони балакають, і зі сміхом обернулася. — Абатиса з тебе вийшла б просто чудова.

— Не гірша від інших, — весело кинув брат. Він хотів сісти на ослінчик, але не поцілів і гепнувся на кам'яну долівку.

— Ти п'яний, — дорікнула я.

— Еге ж. Ще й настрої кепський.

— Майбутня дружина здається мені якоюсь дивною, — сказав Джордж. — Щось у ній є таке... — він намагався підшукати слово, —

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ